

URPREMIÄR PÅ HIPP 8 MAJ 2015

BORDERS

20 ÅR SOM GRÄNS-
ÖVERSKRIDARE

CIRKUS
CIRKOR

MALMÖ
STADSTEATER

En Botkyrkacirkus möter en Malmöteater. En multinationell ensemble bestående av cirkusartister, musiker, skådespelare och kreatörer har jobbat kring frågan: Kan vi påverka världen i det stora med det vi gör i det lilla? Frågeställningen väcktes redan 2004 när vi gjorde föreställningen *99% Unknown* och har följt oss sedan dess.

I *Borders* har vi valt att arbeta i en gränsöverskridande och medskapande process där gränserna mellan våra olika roller överskrids och alla har fått lämna sina bekvämlighetszoner. Cirkusartister spelar musik och sjunger, skådespelare flyger i luften och balanserar på flaskor, scenografin är också musikinstrumenten och cirkusredskap. Gamla nummer som artisterna tagit med sig in i projektet har fått nya roller.

Några milstolpar i Cirkörs historia:

BORDERS

IDÉ OCH REGI TILDE BJÖRFORS

KOMPOSITÖR SAMUEL ANDERSSON KOREOGRAF OLLE STRANDBERG

SCENOGRAF FANNY SENOCQ KOSTYMÖR JONNA BERGELIN

MANUS KAJSA BOHLIN LJUSSÄTTARE DANIEL KULLMAN

VIDEOSCENOGRAFI JOHANNES FERM WINKLER, PER RYDNERT

MASKÖR ÅSA TRULSSON KOREOGRAFSTÖD ILONA JÄNTTI

ALEXANDER WEIBEL WEIBEL

ESMERALDA NIKOLAJEFF

ESTIVEN QUINONES GONZALEZ

HANS-PETER EDH

JAN UNESTAM

JENNIFER AMAKA PETTERSSON

JESPER NIKOLAJEFF

KARIN LITHMAN

MARI GÖTESDOTTER

MIRA LEONARD

PETER ÅBERG

SAARA AHOLA

SIMON RODRIGUEZ

SVEN BORÄNG

TATIANA-MOSIO BONGONGA

SAMUEL ANDERSSON
Musiker

MAJA LÅNGBACKA
Sångerska, musiker, körledare

Varför gjorde vi inget?

När vi för lite mindre än ett år sedan fick en fråga från Malmö Stadsteater om att fira Cirkus Cirkörs 20-års jubileum på Hipps ombyggda 360° scen svarade våra hjärtan ja på stående fot. Tänk att få göra en föreställning i en av Sveriges få riktiga cirkusbyggnader!

Malmö Stadsteater var en av de första teaterinstitutioner som vågade öppna sina dörrar för Cirkör när vi nykläckta och fulla av uppkäftigt engagemang kom och spelade *På* 1997. När vi satte upp *Supercirkör* under Västerbron 1998 var Hipp den enda som vågade låta sin teater invaderas av motorcyklar och skateboardramper. Att det finns de som vågar ta risker och satsa på något nytt och obeprövat är ovärderligt. De som har det modet ska firas!

När vi kom hem satte hjärnan igång. Det här passade inte alls in i vår välfyllda planering. Jag hade redan gått in i researcharbetet med min nästa föreställning som handlar om den tragedi som pågår vid Europas gränser. Hur skulle ett firande kunna passa in i det?!

”Vad är det här för tid, när ett samtal om träd nästan är brottsligt, eftersom det innebär tystnad om så mycket grymhet!” skrev Berthold Brecht på 1930-talet, dessa ord ringde envist i mina öron.

Hur skulle vi kunna fira Cirkör i skuggan av att tusentals människor dör?

Och så insåg jag hur vi måste göra det.

Mina 20 år med Cirkus Cirkör har varit ett enda stort utforskande av olika former av gränsöverskridanden. Först genom att göra utan att veta hur man gör, att vilja mer än jag kan, gå där ingen annan har gått och alltid utan de resurser som krävs. Sen genom att forska på hur man hanterar det kaos som uppstår när man tar risker och överskrider gränser. Som medhjälpare i detta har jag haft allt ifrån hjärnforskare till ekonomi- och filosofiforskare, cirkusartister och kompanier från hela världen, och inte minst medarbetare och samarbetspartners.

Så... Vi ska inte fira genom att damma av gamla nummer och rada upp våra succéer. Vi ska fira Cirkörs 20 år som gränsöverskridare! Samtidigt passar vi på att hylla nycirkusens föregångare och pionjärer som Archaos, Circus OZ, Peter Brook (få nämnda men ingen glömd). De som genom sina gränsöverskridande föreställningar fick oss att fatta att det fanns en ung konstform som kallades Cirque Nouveau. Med sin konst visade de oss och världen vad gränsöverskridande kan ge och vara! De inspirerade oss att våga tro på att allt är möjligt! De gav oss modet att sluta drömma och att istället våga kasta oss ut i kamikazeuppdraget att förändra världen med nycirkus och sätta Sverige på världens nycirkuskarta.

Allt vi har gjort sedan dess: föreställningar, pedagogiska verksamheter, gränsöverskridande kommun-, institutions-, forsknings-, och företagsarbeten har i grunden handlat om att sprida vidare den inspirationen till andra (även om det kanske inte på ytan ser så ut).

Den som satsar på att allt är möjligt kommer garanterat att misslyckas. Så också vi. Igen och igen och igen, men alltid på nya sätt. För vi lär oss av våra misstag. Vi har lärt oss av clownen att det är ok att det gör ont och att det går att leta efter succéerna i flopparna. Av akrobaterna att det är meningslöst att sträva efter att sluta vara rädd, men vi behöver inte vara rädda för att vara rädda. Vi hittar hela tiden nya begränsningar att utmana eller balansera på.

”När någon bryter ny mark blir det eventuellt ingen ordning alls ett tag men det blir helt säkert en bättre världsordning” skrev Lina Thomsgård i sin kolumn i Aftonbladet.

Och ja, Det är svårt att överskrida gränser. Vi här hemma behöver inte fly över landsgränser för att överleva. Men det är vi här hemma som sätter upp gränser för vad vi tror att vi har råd och möjlighet att hantera. Vi behöver jobba hårt, snabbt och intensivt på att lära oss att hantera den rädsla för kaos och oordning som kan uppstå när vi öppnar Europas gränser. En cirkusartist väljer att utsätta sig för risker när den utför något fysiskt omöjligt. Den som flyr från ett krig har inget val. Vi behöver öva oss i att våga vara så gränsöverskridande som vi kan när vi öppnar Europas gränser. För vi måste öppna Europas gränser om inte vi ska bli dömda av vår framtid. Vi i Europa vet från andra världskriget om vad som händer när vi slutar behandla människor som människor. När vi blundar för det som sker. Trots det står vi nu mitt i den värsta humanitära katastrofen i vår tid. Samma dag som denna text skrivs har nära 800 migranter drunknat på vägen till Europa. Det är lätt att döma och vilja förändring, men det är svårare att vilja förändras!

Och ja vi ska fira! Vi ska fira att vi människor kan så mycket mer än vi tror. Men vi ska inte vara tysta! Forskaren Liz Fekete som arbetar med att dokumentera strukturellt våld i Europas asyl- och migrationssystem skrev texten ”Den Europeiska likgiltigheten”: Hon skrev: ”Vi som arbetar med asylfrågor behöver hitta nya allierade, kanske filmskapare, performanceartister, dramatiker och bildkonstnärer som kan ta vårt råmaterial och blåsa upp våra fakta så att sanningen om hur fränstötande flyktingar och migranter behandlas blir en uppenbarelse som måste höras”.

Detta bär jag med mig in i *Borders*.

Tilde Björfors, grundare av och konstnärlig ledare för Cirkus Cirkör.

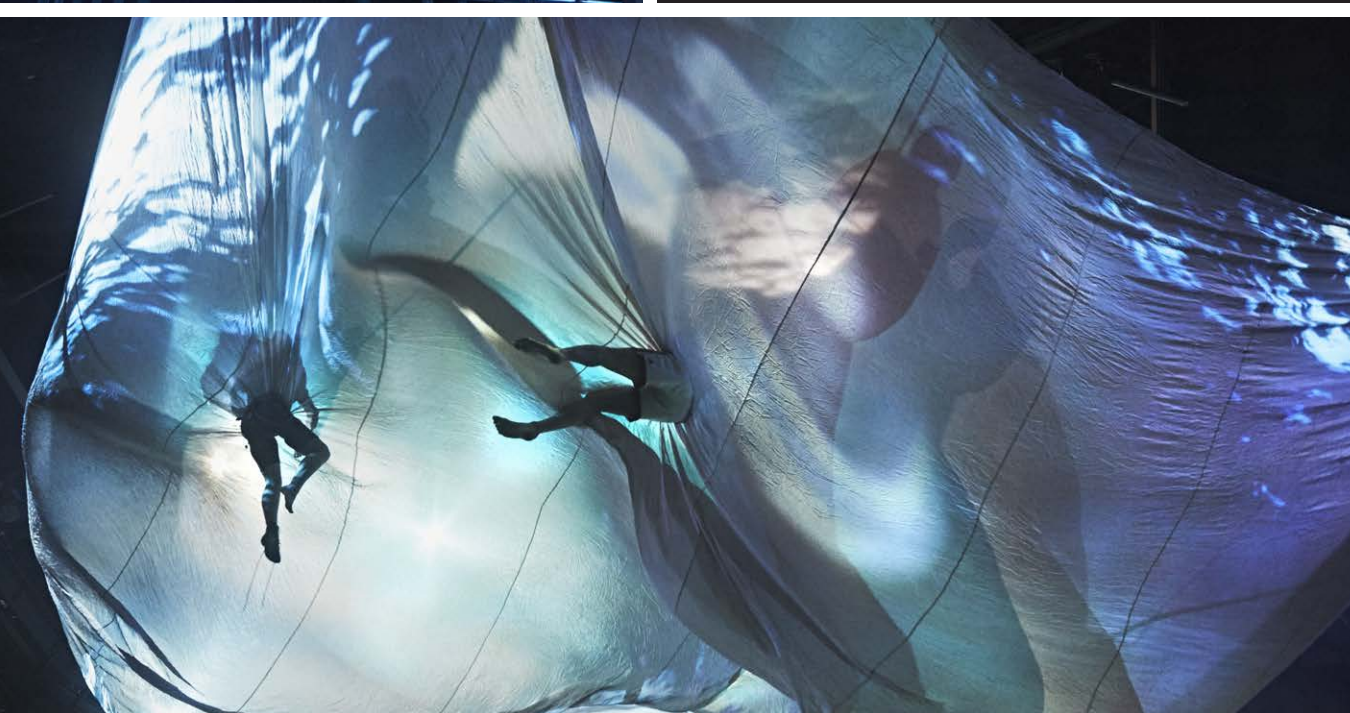

”Hur vi än gör idag så gör vi ett val när det gäller världen, vi kan inte längre säga att vi inte vet. Vi vet och det är detta som är utmaningen.”

Tillitsverket.se

”Se bara deras ansikten på nära håll! Det tragiska är att ingen någonsin kommer att säga åt dem att de i själva verket gör något väldigt heroiskt. Ingen kommer någonsin att erkänna att det de gör är någonting definitivt, något som bara kan liknas vid den ansträngning det innebär att låta sig födas. Om de kommer levande fram till Europa kommer man att kalla dem desperata trots att de tillhör det fåtal människor i världen som fortfarande har modet att sätta sina liv på spel för sina förhoppningars skull.”

Fabrizio Gatti – Bilal, På slavrutten till Europa.
Celanders förlag

”Ur kaos föds allting! Vi ska gå dit ingen annan gått och vi ska göra det på händer! Allt är möjligt!”

- Firaren (Ur föreställningen *Borders*)

”Trapetsartisten kastar sig ut i det okända, lindansaren balanserar på det osynliga, akrobaterna lär själva hjärtat att slå volter.”

- Firaren (Ur föreställningen *Borders*)

”Man kan vara bra på att hoppa från höga höjder och utsätta sig för extrema fysiska risker men ändå vara livrädd för att säga ”jag älskar dig”. Vi har alla våra olika rädslor att hantera och på många sätt är det bra som en påminnelse om hur skört det är att vara levande. Men när rädslan får oss att sätta upp gränser och dela upp världen i vi och dom, rätt och fel och tappa vår medmännisklighet, då måste vi skapa motstånd!”

(Från Cirkörs föreställning *Inside Out* 2008)

Cirkus Cirkör – 20 år som gräns- överskridare

Cirkus Cirkör startades 1995 när Tilde Björfors och några artister som drabbats av nycirkusens uttryck och möjligheter i Paris, bestämde sig för ta den nya konstformen till Sverige. Då fanns knappt någon nycirkus alls i Sverige. Idag har 2 miljoner människor sett Cirkus Cirkör live och 400 000 barn, unga och vuxna har tränat med Cirkör. Det finns högskoleutbildning, konstnärlig forskning och ett förvånansvärt stort antal cirkuskompanier samt en egen branschorganisation - Manegen. En av nordens mest internationellt turnerande scenkonstfenomen är en nycirkus – Cirkus Cirkör. Vem hade kunnat ana det för 20 år sedan?

Vår vision är att förändra världen med cirkus. Ledorden Solidarisk Individualism, Uppkäftigt Engagemang och Kvalitativ Galenskap utgör tillsammans med visionen riktningen för det konstnärliga och pedagogiska arbetet. De är också strategiskt viktiga för hur ansvaret för omvärlden ska samspela med utvecklingen av den egna kärnverksamheten.

Cirkörs verksamhet rymmer föreställningar på turné i Sverige och världen, kurser och pedagogiska program för unga med eller utan funktionsnedsättning, friskvård och ledarskapsutveckling hos företag, cirkus i äldrevården, gymnasieprogram i nycirkus samt events för företag och organisationer. Cirkör driver också Cirkör LAB – en plats för kreativ och konstnärlig utveckling med bland annat residens för artister och kreatörer från hela världen.

Vi har också medverkat till att det finns högskoleutbildning i cirkus på Dans- och Cirkushögskolan samt att det bedrivs forskning i ämnet. Tilde Björfors har innehaft en konstnärlig professur under fem år och har presenterat forskningsprojektet "Cirkus som gränsöverskridare i konst och samhälle".

2015 firar Cirkus Cirkör 20 år som gränsöverskridare. Föreställningen *Borders* i samarbete med Malmö Stadsteater är en del av firandet, men också ett statement för hur vi ser på cirkusen som en del av vår omvärld. En bärare av historier – smärtsamma som glädjefyllda, och en gränsöverskridande möjliggörare och väg in i så många delar av vårt samhälle. *Borders* som gränsöverskridande tema ska följa oss in i vårt nästa decennium och färga in alla Cirkörs verksamheter; på scen, på träningsgolvet samt i mötet med vår omvärld.

Anders Frennberg, VD, Cirkus Cirkör

Kära publik

Våren 1997 var första gången Cirkus Cirkör gästade Hipp med föreställningen *På*. Sedan dess har vi haft flera samarbeten och *Borders* är vår första riktigt stora samproduktion. Det är fantastiskt roligt att kunna vara med och fira Cirkus Cirkörs 20-års jubileum med ett nytt verk på vår unika scen som ju byggdes för just cirkus en gång i tiden.

Att behandla och möta frågan om gränser både inom oss och helt konkret mellan länder och världsdelar känns otroligt angeläget. Relevansen i att Malmö Stadsteater och Cirkus Cirkör möts och hittar nya uttryck och utmaningar, överskrider gränser och skapar tillsammans är givetvis underordnat det politiska läget ute i Europa men inte desto mindre värdefullt. Vi måste fortsätta att kämpa, tänka och bryta upp gamla föreställningar om vad en människa är oavsett var vi befinner oss.

Varmt välkomna.

Petra Brylander, VD och Teaterchef, Malmö Stadsteater

Det dagliga nyhetsflödet svyschar förbi, men du reagerar inte nämnvärt. Plötsligt, mitt i surret, är det något som griper tag i dig. Du vill veta mer, letar efter fakta, och skäms över att du inte hade en aning om det här.

Så var det när jag läste om händelserna utanför Lampedusa 2013. Att förstå vidden av hur vi som medlemmar av EU behandlar våra gränser och konsekvenserna det ger för tusentals människor på flykt. Denna dödsföra rutt är enda chansen att överleva.

Vi behöver hjälpas åt att göra deras röster hörda så att vi som bor i de lyckligt lottade delarna av världen fattar att vi måste reagera och agera!

Tilde Björfors

FYLL PÅ DITT EGET MEDVETANDE OM GRÄNSER, INTEGRATION OCH CIRKUS:

Dublinförordningen

Dublinförordningen säger att en asylsökande måste söka asyl i det första landet som personen anländer till.

Schengensamarbetet

Innebär att personkontrollen vid gränserna inom EU för EU-medborgare upphört samtidigt som de förstärkts mot inresa till EU-land av icke EU-medborgare.

Skillnaden mellan flykting och migrant

En flykting är en person som varit tvungen att lämna sitt hemland på grund av förföljelser eller fara för livet. En migrant är en person som valt att lämna sitt hemland och befinner sig i ett annat land för att t.ex. arbeta, studera eller söka bättre möjligheter och livsvillkor. De immigranter och flyktingar som inte har tillstånd att vistas i landet kallas papperslösa.

Överfarten till Lampedusa

Det blev stor medial uppmärksamhet på den italienska ön Lampedusa under en vecka i oktober 2013 då två fullastade immigrantbåtar sjönk i medelhavet utanför ön och uppskattningsvis 380 personer miste livet. I och med dessa tragedier riktades omvärldens ögon mot Lampedusa och den italienska regeringen lovade att öka insatserna i Medelhavet. Projektet Mare Nostum sjösattes.

Italienska flottans Mare Nostrum-insats har fokuserat på att hitta och rädda immigranter och flyktingar som hamnat i sjönöd samt att arbeta för att tillfångata och döma människosmugglare. 1:a januari i år avslutades projektet och istället startade EU:s gränsbevakande säkerhetsmyndighet, Frontex, sitt projekt Triton. Många kritiska röster har höjts i och med växlingen från Mare Nostrum till Triton. Rådslan är att antalet döda kommer att stiga. Speciellt i och med att fokus i första hand inte ligger på räddning utan på gränskontroll.

Bilal – På slavrutten till Europa.

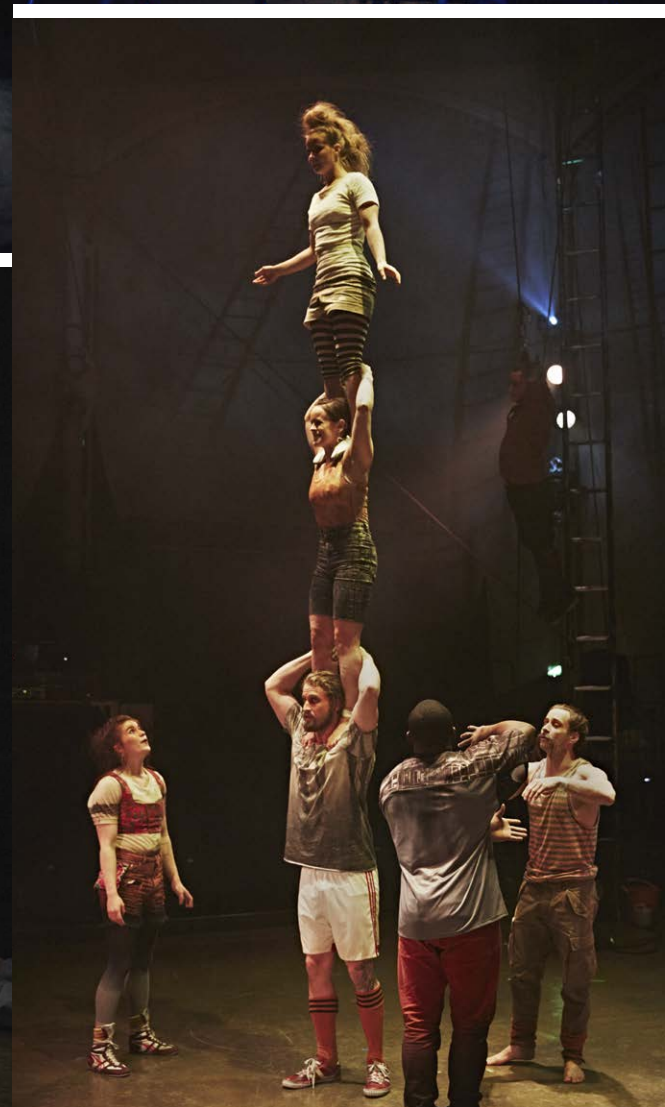
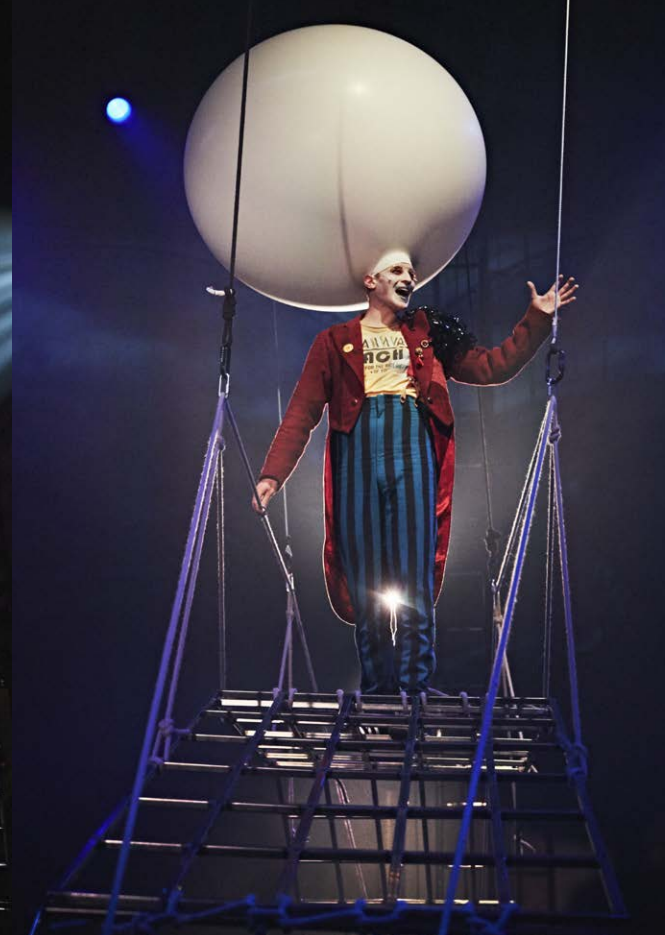
Celanders Förlag, ISBN: 978-91-979413-9-6
Italienske journalisten Fabrizio Gattis omskakande reportagebok där han själv reser den moderna slavrutten genom Afrika via Libyen in i Europa.

Sveriges Radios program Konflikt

Speciellt rekommenderas avsnittet "Europa och gränsindustrin" samt "Vem är människa?"

Böckerna om Katitzi

Bokförlaget Natur & Kultur.
Katarina Taikons återutgivna böcker om den romska flickan Katitzi.

Glänta – Ett år av migration

Tidskriften Glänta som under 2014 gav ut tre nummer helt ägnade åt migration. www.glanta.org

BANG

Temanummer Europa, nummer 1 av Bang 2014. Speciellt Liz Feketes text "Den globaliserade likgiltigheten" som även finns att läsa online på www.bang.se

Terraferma

Italiensk dramafilm om en siciliansk familj och deras möte med två båtflyktingar; en ung pojke och hans gravida mor.

Athina Farrokhzad

Hennes engagerande Sommar i P1 från 2014 samt diktsamlingen Vitsvit.

Förvaret

Anna Persson och Shaon Chakrabortys dokumentär inifrån Migrationsverkets låsta förvar där människor frihetsberövas i väntan på tvångsutvisning.

Trevligt Folk

Filip Hammar och Fredrik Wikingssons hjärtliga dokumentär om bandy-integrationsprojektet i Borlänge.

Circus Resarch

Tilde Björfors forskningsprojekt om Cirkus som gränsöverskridare i konst och samhälle. www.circusresearch.com

Inuti ett cirkushjärta

Cirkus Cirkörs inspirationsbok om att utmana gränser och konventioner. Skriven av Tilde Björfors och Kajsa Balkfors Lind.

STÖD GÄRNA DESSA ORGANISATIONER:

Nätverket Ingen människa är illegal
www.ingenillegal.org

Clowner utan gränser www.skratt.nu

Asylgruppen i Malmö www.asylgruppenimalmo.se

Cirkus Cirkörs verksamhet stöds av:

Statens kulturråd, Stockholms läns landsting, Stockholms stads kulturförvaltning, Botkyrka kommun och Scania.

Cirkus Cirkör vill tacka:

Christina Wrånghede, Diana Orving, Fefe Deijfen, Guy Carrara, Henrik Celanders, Laban Björfors Deijfen, Maksim Komaro, Marcus Björn, Raquel Rache de Andrade, Stina Holmberg, Tillitsverket, Tom Waldton, Ulf Poly Nylin, Vera Adler Bojsten, Cirkus Cirkörs kostymvolontärer Helén Malmström och Michka Assai.

Alla som varit med att skapa Cirkus Cirkör och alla som har inspirerat oss. Archaos, Cahin Caha, Circo Aereo, Cirk La Putyka, Cirkus Xanti, Cirque Ici, Cirque Plume, Les Arts Sauts, Les Colporteurs, No Fit State, Ariane Mnochukine, Peter Brook, Peter Oskarsson och alla andra föregångare som banat vägen för den nutida cirkusen.

Karavan, Manegen, Suptopia och DOCH och alla som har arbetat med att utveckla konstformen i Sverige och internationellt.

Fabrizio Gatti för hans jobb med att lyfta det som händer vid Europas gränser, redaktionen på SR Konflikt och alla som jobbar för att förändra situationen för de som flyr och emigrerar och för att vi ska behandla Europas gränser på ett värdigare sätt.

Sist men inte minst alla de som tvingas bli illegala för att överleva och som är dom som håller uppe hoppet i vår tid.

Producent Malmö Stadsteater Jerker Pyron
Producent Cirkus Cirkör Sara de Vylder
Teknisk producent Cirkus Cirkör Stefan Karlström
Dramaturg Anna Kólén
Researcher Pinja Lehtonen
Regiassistent Maria Wallin
Inspicient Kattis Blanking

Ögonvittnesskildringar Kanimu Salem Yidana

Ansvarig teknikmästare Kalle Magnusson
Teknikmästare snickeri/svets Piotr Kassaraba
Ljudtekniker Fredrik Danielsson
Teknikmästare ljud/videoteknik John Conlon, Jonathan Flygare
Videoteknik Jimmy Nilsson, Robert Claesson
Rigger Ingrid Stensson, Jacob Westin
Teknikmästare ljus Anni Johansson, Jan-Erik Lövgren
Teknikmästare rekvisita Jonas Vestergaard

Teknisk koordinator Pontus Karlsson
Teknisk inspicient Matti Heckscher
Konstruktör/tillverkningstekniker Joel Jedström
Counterweightkonsulter Tom Rack, Lyndall Merry, No Fit State
Tight-wirekonsult Jan Naets
Trollerikonsultation Malin Nilsson
Tillverkningstekniker Jacob Westin, Malcolm Englund
Attributpraktikanter Sara Rosenius, Jesper Landegren
Dekoren är tillverkad i Cirkus Cirkörs verkstad.

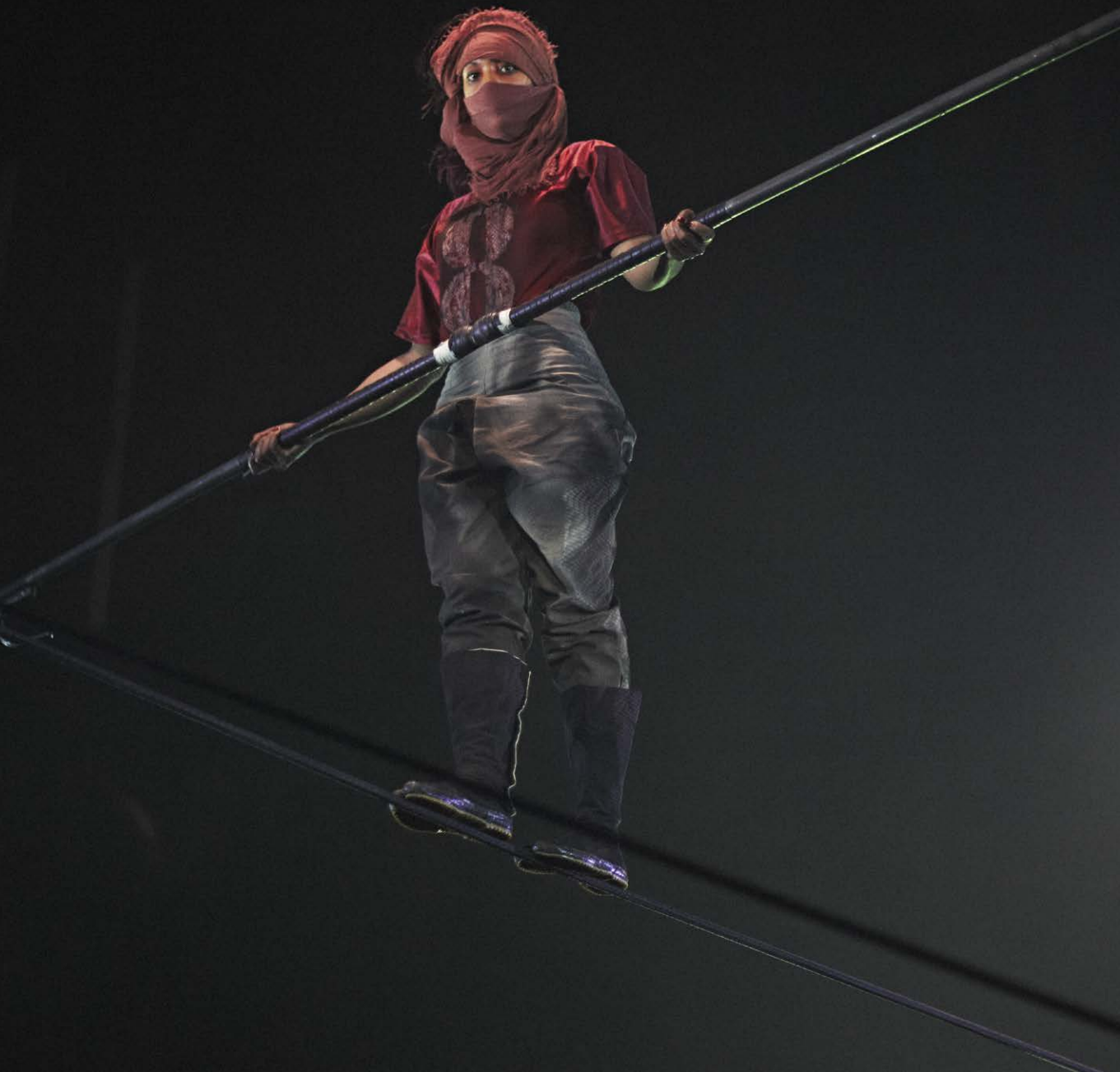
Kostymkoordinator Mariane Josefsson
Kostymateljé Hilda Junker, Anja Svärd, Isabella Cassland, Andrea Stenman, Marie Jonsson, Carina Andersson
Lärling kostymateljén Malin Cederberg
Kostymassistent Pia Gyll
Scenografi- och kostymassistent Emilia Esping
Färgning och patinering Alicja Ekerholm
Påklädare Gyöngyi Balázs, Lovisa Meeuwisse

Föreställningsfotograf Frans Hällqvist
Foto affisch Einar Kling-Odencreants
Foto porträtt Christina Simpson (CC), Johan Sjövall (MST)

CIRKUS CIRKÖR
Marknadsföring Henrik Sundin
Kommunikation och internationella relationer Mette Klouman
Chef internationella relationer Lars Wassrin
Kommunikationschef Susanne Reuszner
Fastighetsansvarig Gunnar Nyström
Vice VD, chefsproducent Anna Ljungqvist
VD Cirkus Cirkör Anders Frennberg

MÄLMÖ STADSTEATER
Marknadschef Jenny Bång
Art director Johan Sjövall
Informatör Carin Hebelius
Kommunikatör Erik Roman
Innesäljare David Ringqvist
Serviceansvarig Inger Börjesson
Säljare Izabella Parti
Tryck KSPrint Digitaltryck, Malmö
Chefsproducent Lisa Ericstam
Chef maskavdelningen Agneta von Gegerfelt
Chef kostymavdelningen Paola Billberg Johansson
Föreståndare kostymervice Gyöngyi Balázs
Ljusansvarig Sven-Erik Andersson
Transportansvarig Hans Wendel
Ekonomichef Leif Jönsson
Städledare Rinna Möller
Chefsassistent Sara Backlund Hammar
VD, Teaterchef och ansvarig utgivare Petra Brylander

**CIRKUS
CIRKOR**

**MALMÖ
STADSTEATER**